

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 7

Sub. Code :

1	1	0	1	5
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	3
---	---	---	---

NEP U.G. Common-Skill Enhancement Course 3rd Semester
(2125)

HISTORY (In all Mediums)

Paper : Heritage Travel And Tourism in India

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 68

Note :— (1) Attempt **FIVE** questions in all.

(2) Question Number **1** is compulsory. Each question carries **2** marks.

(3) Attempt **FOUR** questions, selecting at least **ONE** question from Units I-III. The **FOURTH** question may be attempted from any Unit. Each question carries **12** marks.

1. Answer **TEN** questions out of the following in **25** to **30** words each:

(i) What is the meaning of travelling?

(ii) Write the name of two important historical tourist places.

(iii) What is Leisure tourism?

- (iv) Write two impacts of Business tourism.
- (v) Mention the four major pilgrimage places in India.
- (vi) What are the two key elements of tourism?
- (vii) Write the two factors that helped the travel industry to grow.
- (viii) How do hotels help to attract tourists?
- (ix) Write the names of famous dishes of South India.
- (x) How are allied industries connected with tourism?
- (xi) Who was the founder of Amritsar city?
- (xii) Which famous Sufi saint's dargah is in Ajmer?
- (xiii) Which city was called the summer capital of British India?
- (xiv) Who built Red Fort?
- (xv) Mention two famous places in Ayodhya. 10×2=20

UNIT—I

- 2. Discuss in detail the scope of travel and tourism in India. 12
- 3. Why is India famous for pilgrim tourism? Write a detailed note on the major pilgrimage places. 12

UNIT—II

- 4. Write a note on the management of tour and travel industry. 12
- 5. Explain the role of allied industries in promoting tourism. 12

UNIT—III

6. Write a detailed note on the famous tourist spots of Amritsar. 12
7. How Shimla became a famous travel destination in India? 12

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) कुल पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

(2) प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है। प्रत्येक प्रश्न 2 अंकों का है।

(3) यूनिट I-III में से कम से कम एक प्रश्न चुनकर चार प्रश्नों के उत्तर दीजिए। चौथा प्रश्न किसी भी यूनिट से किया जा सकता है। प्रत्येक प्रश्न 12 अंकों का है।

1. निम्नलिखित में से दस प्रश्नों के उत्तर 25 से 30 शब्दों में दीजिए :

(i) यात्रा का क्या अर्थ है?

(ii) दो महत्वपूर्ण ऐतिहासिक पर्यटन स्थलों के नाम लिखिए।

(iii) अवकाश पर्यटन क्या है?

(iv) व्यावसायिक पर्यटन के दो प्रभाव लिखिए।

(v) भारत के चार प्रमुख तीर्थ स्थलों का उल्लेख कीजिए।

- (vi) पर्यटन के दो प्रमुख तत्व क्या हैं?
- (vii) यात्रा उद्योग के विकास में सहायक दो कारक लिखिए।
- (viii) होटल पर्यटकों को आकर्षित करने में कैसे मदद करते हैं?
- (ix) दक्षिण भारत के प्रसिद्ध व्यंजनों के नाम लिखिए।
- (x) संबद्ध उद्योग पर्यटन से कैसे जुड़े हैं?
- (xi) अमृतसर शहर के संस्थापक कौन थे?
- (xii) अजमेर में किस प्रसिद्ध सूफी संत की दरगाह है?
- (xiii) किस शहर को ब्रिटिश भारत की ग्रीष्मकालीन राजधानी कहा जाता था?
- (xiv) लाल किला किसने बनवाया था?
- (xv) अयोध्या के दो प्रसिद्ध स्थलों का उल्लेख कीजिए।

10×2=20

यूनिट-I

2. भारत में यात्रा और पर्यटन के क्षेत्र पर विस्तार से चर्चा कीजिए। 12
3. भारत तीर्थ पर्यटन के लिए क्यों प्रसिद्ध है? प्रमुख तीर्थ स्थलों पर एक विस्तृत टिप्पणी लिखिए। 12

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਪਰਯਟਨ ਏਵਾਂ ਪਰਯਟਨ ਉਢੋਗ ਕੇ ਪੁਰਬੰਢਨ ਪਰ ਏਕ ਟਿਪੁਪਣੀ ਲਿਖਿਏ।
12
5. ਪਰਯਟਨ ਕੋ ਬਢਾਵਾ ਢੇਨੇ ਮੇਂ ਸੰਬਢੁ ਉਢੋਗੋਂ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੁਪੁਸ਼ਟ ਕੀਞਿਏ।
12

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਅਸੁਰੁਤਸਰ ਕੇ ਪੁਰਸਿਢੁ ਪਰਯਟਨ ਸੁਥਲੋਂ ਪਰ ਏਕ ਵਿਸੁਰੁਤ ਟਿਪੁਪਣੀ ਲਿਖਿਏ।
12
7. ਸ਼ਿਮਲਾ ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਏਕ ਪੁਰਸਿਢੁ ਪਰਯਟਨ ਸੁਥਲ ਕੈਸੇ ਬਨਾ? 12

(ਪੰਞਾਬੀ ਅਨੁਵਾਢ)

ਨੋਟ :- (1) ਕੁੱਲ ਪੰਞ ਪੁਸ਼ਨ ਕਰੋ।

(2) ਪੁਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਞਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪੁਸ਼ਨ ਢੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।

(3) ਯੂਨਿਟ I-III ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਨ ਚੁਣ ਕੇ ਚਾਰ ਪੁਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਚੌਥਾ ਪੁਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪੁਸ਼ਨ ਢੇ 12 ਅੰਕ ਹਨ।

1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦਸ ਪੁਸ਼ਨਾਂ ਢੇ ਉੱਤਰ 25 ਤੋਂ 30 ਸ਼ੁਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

(i) ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

(ii) ਢੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨਾਂ ਢੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।

(iii) ਮਨੋਰੰਞਨ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਕੀ ਹੈ ?

- (iv) ਵਪਾਰਕ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਿਖੋ।
- (v) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੋ।
- (vi) ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਕੀ ਹਨ ?
- (vii) ਯਾਤਰਾ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਵਧਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋ ਕਾਰਕ ਲਿਖੋ।
- (viii) ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਟਲ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ?
- (ix) ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਕਵਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
- (x) ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਦਯੋਗ ਕਿਵੇਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ?
- (xi) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਸੰਸਥਾਪਕ ਕੌਣ ਸੀ ?
- (xii) ਅਜਮੇਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੂਫੀ ਸੰਤ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਹੈ ?
- (xiii) ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ?
- (xiv) ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹਾ ਕਿਸਨੇ ਬਣਾਇਆ ?
- (xv) ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੋ। $10 \times 2 = 20$

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਅਤੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 12
3. ਭਾਰਤ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਕਿਉਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ? ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 12

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਟੂਰ ਅਤੇ ਯਾਤਰਾ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 12
5. ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 12

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 12
7. ਸ਼ਿਮਲਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਯਾਤਰਾ ਸਥਾਨ ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ ? 12